

CIRKUSZ MENTORPROGRAM

műkedvelő, önszerveződő cirkuszközösségek
mentorálása Magyarországon

HORTHY ANDREA- mentorprogram vezető / leader of the mentoring programme

horthy.andrea@circus.hu

KEZDETEK

Nemzeti Cirkuszművészeti Központ által életre hívott **Cirkusz mentorprogramot** 2023 szeptemberében indítottuk és fő feladatként a magyarországi műkedvelő, önszerveződő cikusközösségek összegyűjtése, hálózatba rendezése és munkájuk támogatása volt alapvető célkitűzésünk. Mivel a világon - a cirkuszművészet terén - rajtunk kívül senki sem kezdett ilyesfajta volumenű és teljesen térítésmentes mentorprogram létrehozásába, nem kis kihívás volt ennek kidolgozása. Külön érdekesség volt a program evolúciója; a megkeresett mentoráltak első reakciói és ahogyan napról napra körvonalazódott a mentorprogram jövőbeli működése.

Bár évek óta a cirkuszművészetek rajongója és művelője vagyok, de a cirkuszi zsánerek összeállítása is meglepetéseket tartogatott számomra. Először ezt listáztam be és meglepődve tapasztaltam, hogy igen széles a skála, amelyen belül kereshetem az amatőr klubokat. Képzeljék el, Magyarországon még baltadobáló egyesület is létezik.

ZSÁNER

GENRE

ZSÁNER

GENRE

LEVEGŐAKROBATIKA

tissue

hammock

karika

trapéz

lengőrúd

gurtni

kötél

egyéb levegőakrobatika

RÚD

rúdfitnessz

rúdtánc

TALAJAKROBATIKA

kötélugrás

gumiasztal

parkour

akrobatika

fast track/air track

cheerleading

akrobatikus táncok

erőművészet/erőemelők

fitnessz

sport akrobatika

EGYENSÚLY

slackline/highline/waterline

rola bola

művészi kerékpár

AIR ACROBATICS

tissue

hammock

aerial hoop

trapeze

sway bar

lifting belt

rope

other

POLE

pole fitness

pole dance

GROUND ACROBATICS

jumping rope

trampoline

parkour

acrobatics

fast track/air track

cheerleading

acrobatic dances

strenght art/powerlifters

fitness

sport acrobatics

BALANCE

slackline/highline/waterline

rola bola

exercise bike

bmx (flatland, park, dirt, street)

ZSONGLŐR

jojó

labda

buzogány

karika

diaboló

ördögbot

baltadobálás

tűzszonglőr

bartender

KORCSOLYA

görkorcsolya

jégtánc

ÁLLATOK

lovasakrobatika

lovasfjászat

solymászat (hungaricum)

agility

EGYÉB

bűvész

akrobatikus motoros

kaszkadőr

bohóc

kardnyelő

fakír

bmx (flatland, park, dirt, street)

JUGGLER

yoyo

ball

mace

circle

diabolo

devil stick

axe throwing

fire juggler

bartender

SKATES

roller skates

ice skates

ANIMALS

voltige

horseback archery

falconry (hungaricum)

agility

OTHER

magician

acrobatic biker

stuntman

clown

sword swallower

fakir

STATISZTIKA

Két héten belül több mint 150 klubot találtam, de ez a szám folyamatosan bővül, ami Magyarország teljes lakosságára vetítve azt jelenti, hogy körülbelül minden 400.-dik ember valamilyen cirkuszművészeti ágat űz, akkor is, ha csecsemő vagy épp nyugdíjas. Csupán az amatőr légtornászok száma 6000 fő felé konvergál Magyarországon.

Az első reakciók igen érdekesek voltak, mert rendkívül gyanús volt nekik a felajánlott partneri segítség. Mit kell adnunk cserében? Mennyibe kerül ez a mentorálás? - volt a legtöbbször elhangzott kérdés.

Miután tisztáztuk, hogy ezt a programot Főigazgató Úr térítésmentes és egyoldalú támogatásként álmodta meg, jött a következő kérdés, hogy miből is áll ez a mentorprogram pontosan. Hamar rájöttem, hogy az én fejemben is össze kellene állnia, hogy valójában hogyan is fog ez a partnerség kinézni. Folyamatosan rögtönözniem kellett és plusz anyagi források nélkül kitalálni, hogy a meglévő erőforrásainkkal hogyan tudjuk a leghatékonyabban kiépíteni és működtetni a partneri kapcsolatokat.

ÖSSZEFOGÁS

Látszott, hogy nem csupán zsánerenként, de tájegységenként is egészen más szükségleteik, igényeik, megoldandó problémáik vannak a kluboknak. Éppen ezért hamar kiderült, hogy ezt a mentorprogramot a mentoráltjainkkal együtt fogjuk kidolgozni az ő igényeikhez igazítva.

A pár perces adategyeztetésekből a legtöbb esetben több tíz perces pszichoterápiának is beillő beszélgetések lettek, így a legtöbb mentorált klub életébe gyakorlatilag, mint egy tündérkeresztanyu folytam bele. Egyrésztől nagyon megtisztelő volt az a nyitottság és bizalom, amellyel irányomban voltak, amelyet nyilvánvalóan a Cirkusznak köszönhettem, másrészt nagy felelősséget rakott rám.

MENTORTALÁLKOZÓ

Az első adategyeztetések után tartottunk egy mentortalálkozót egy előadás megtekintéssel egybekötött beszélgetés keretében Főigazgató Úrral, ahová az ország minden pontjáról érkeztek a mentorált klubok vezetői és az előadás után egy jóízű és konstruktív beszélgetést folytattunk a megjelentekkel.

Az első személyes beszélgetés után elkezdtek érkezni hozzánk konkrét kérések, ötletek. Érdekes volt, hogy abszolút teljesíthető dolgokat kértek mentoráltjaink és sok ötletet kaptunk tőlük a jövőbeli együttműködésre nézve is.

BIZTONSÁGTECHNIKA

Hogy konkrétumokat is említsek; van olyan akrobata klub, amelyik légtornával bővíti tevékenységét. Ők rigges szerelésben kérték segítségünket és egyben biztonságtechnikai oktatást is kértek a felfüggesztésekkel kapcsolatban. Örültünk a felkérésnek, hiszen a közelmúltban is történtek sajnós a felfüggesztésből adódó tragikus balesetek még profi cirkuszokban is, így elhatároztuk, hogy a jövőben ilyen irányú ingyenes képzést is fogunk biztosítani a mentoráltjainknak a Baross Imre Artistaképző Szakgimnáziumban vagy a Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskolán.

MENTORTÁBLÁK

Főigazgató Úr ötlete alapján elkészítettük mentortábláinkat is, amelyeket átadtunk mentoráltjainknak. Azon felül, hogy alapvetően hatalmas megtiszteltetésnek vették és büszkén kommunikálták közösségi média felületeiken annak tényét, hogy ők bizony a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ és a Fővárosi Nagycirkusz hivatalos partnerei lettek, ez a kapcsolat egyes sportágakban abszolút legitimációt is adott.

LEGITIMÁCIÓ

Például a highline-osok esete különleges Magyarországon. Nálunk az erdők nagy többsége fokozottan védett és a helyi erdészek ezeknek „rémséges” őrzői. Ezek a sportolók hosszasan szerelik fel és rögzítik biztonságosan az eszközeiket. Aztán amikor végre jöhetne az élmény, az edzés, az adrenalin, megjelenik a helyi erdész és mint a bűnözőket zavarja el őket a helyszínről.

Számukra igazi legitimációt adott a partnerségünk. Mentorprogram vezetőként hivatalosan felvettem a kapcsolatot az erdészetekkel, elindítottunk egy párbeszédet arra vonatkozóan, hogy melyik erdőségekbe és hova engedélyezik mentoráltjainknak az edzést. Ezzel párhuzamosan lehetőséget biztosítottunk a highline-osoknak téli gyakorlásra saját Cirkusztelepünkön.

AJÁNDÉK CIRKUSZJEGYEK

Mivel karácsony előtt indítottuk mentorprogramunkat, több vezető kérte, hogy cirkuszjeggyel jutalmazhassák legjobb versenyzőiket. Volt, ahol könnyeket csalt a gyerekek szemébe a váratlan ajándék. Kifejezetten megtiszteltetésnek élték meg.

MENTORÁLTAKKAL VALÓ KAPCSOLAT

Egyik lovasakrobata csapatunk voltizs hevedert kért tőlünk az új lovukra mentori segítségként és azt, hogy sok év kihagyás után újra voltizsáljak velük... Na jó, ebben benne volt, hogy a kis haramiák nevetni akartak rajtam és ezért veszélyességi pótlékot fogok kérni Főigazgató Úrtól, de büszkén jelentem, hogy nem hoztam szégyent a Cirkuszra.

Ez egyébiránt jól jellemzi azt a kapcsolatot, amelyet mentorprogram vezetőként akaratlanul is kialakítottam a mentorált klubok vezetőivel és tagjaival. Ha valós segítséget szeretnénk a mentoráltjainknak adni, meg kell őket ismernünk közelről és részt kell vállalnunk néha mindennapjaikban, nehézségeikben és sikereikben. Akaratlanul is közel kerülünk egymáshoz, amely nagyban megnehezíti az objektív gondolkodást. Bár a program zéró pontja alig 4 hónapja volt, lassan egyenként megismerem a klubok tagjait, nem csupán a vezetőit. Találkozom velük, megszeretem őket. Ismerem a családi háttérüket, a lehetőségeiket, a céljaikat, a vágyaikat, az előttük álló akadályokat és lehetőségeiket. Ahogyan haladunk előre partnerről partnerre, annál nehezebb a mentorprogram, hiszen minden klubhoz arcok, történetek, élmények társulnak és nagyon nehéz objektívnak maradni.

A MAGYAR ÁLLAM BELÉPÉSE A PROGRAMBA

Ezzel párhuzamosan a magyar Kulturális és Innovációs Minisztérium alá tartozó Nemzeti Művelődési Intézet Térségi Kulturális Programjába is bekerült mentorprogramunk, így lehetőségünk adódott arra, hogy a magyar állam támogatásával valósítsuk meg mentorprogramunk egy részét.

Mindezeneken felül minden mentoráltunk számára lehetőséget biztosítunk arra is, hogy a vezetőik a Baross Imre Artistaképző Szakgimnáziumban vagy a Budapest Cirkuszművészeti és Kortárástánc Főiskolán továbbképzéseken vegyenek részt, magasan képzett szaktanároktól, volt cirkuszművészeketől tanulhassanak és ezáltal még hatékonyabban és profibban neveljék a jövő cirkuszművészeit.

Szükséges volt eloszlatnunk azt a tévhitet is, hogy az artistaképzőbe csak különleges képességekkel rendelkező diákokat vesznek fel vagy csupán régi cirkuszcsaládok sarjait. A mentorprogram által ma már egyre többen tudják Magyarországon, hogy némi tehetséggel, de leginkább kitartással, bátorsággal és szorgalommal szinte bárkiből válhat kimagasló cirkuszművész. Hiszünk abban, hogy olyan értékek, amelyet a cirkuszművészet által megtapasztalhatnak fiataljaink, mint a jó értelemben vett egymásra utaltság, a bizalom, az összetartás, az alázat, a tisztelet és az alkotóművészet egyre nagyobb értéket fog képviselni újra. Ezen dolgozunk és a mentoráltjainkat erre tanítva mi is tanulunk. Mert segíteni kiváltság.

2024. január

